

[Udenrigsministeren.]

igennem. Der staar ikke det fjerneste i Retning af det, det ærede Medlem Hr. Oluf Pedersen omtalte. For øvrigt vil jeg gerne sige til ham, at efter min Opfattelse er det fuldkommen klart, at i det Øjeblik disse Overenskomstforhandlinger begynder, vil Rigsdagen naturligvis blive holdt underrettet. Saa vil Regeringen — det bliver antagelig ikke denne Regering, men en anden, der skal gøre det — komme til Det udenrigspolitiske Nævn, komme til Rigsdagen og til de Organer, som den er forpligtet til at føre Forhandling med. Jeg har i hvert Fald Lov til at sige, at i den Tid, jeg har haft Ansvaret for Udenrigsministeriets Sager og disse Spørgsmaal, har jeg altid meget nøje holdt mig i Overensstemmelse med særlig naturligvis Det udenrigspolitiske Nævn og de Organer, det har været min Pligt at holde mig i Forbindelse med, og jeg har ingen Tvivl om, at det vil en dansk demokratisk Regering altid gøre.

Hartvig Frisch: Det glæder mig, at den højtærede Udenrigsminister i sit Indlæg nu sidst ogsaa gik ind paa en Besvarelse af de Udtalelser, der er fremsat af det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen vedrørende Danmarks Udenrigspolitik mellem de to Krige. Jeg siger, det glæder mig, og af den Grund, at hvis ikke de Paastande, der dér blev fremsat om, hvad den danske Regering og denne Rigsdag har ført for en Politik, blev imødegaaet, vilde der efter min Mening ikke være rigtig Balance i Forholdene. Vi har jo heldigvis nu en Tilstand, hvor vi har en fri Talerstol i dette Land, saaledes at man kan sige sin Mening, og behøver saa vel heller ikke at fortægne Historien, naar vi skal tale om den. Det forekommer mig at være en helt gal Bedømmelse, som det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen i sit i øvrigt meget smukt formede Indlæg fremsatte angaaende den Politik, som Danmark har ført i Tiden mellem de to Krige.

Naar jeg skal bedømme denne Tid og dens mange Vanskeligheder, synes jeg man kan dele den i følgende Faser groft taget. Den første, Folkeforbundsfasen, er den efter vor Indmeldelse i Forbundet og indtil 1936. Den kunde man igen dele i mindre Faser, men det behøves ikke til dette Formaal, for saa længe denne Fase varede, i de Aar, jeg her har nævnt, stod Danmark tilknyttet Folkeforbundet paa en saadan Maade, at vi ogsaa faktisk havde givet Afkald paa en vis Del af vor Neutralitet. Vi erkendtes at være et Medlem af Folkeforbundet med Forpligtelser, der svarede dertil, og vi kom

ogsaa i den Situation i Efteraaret 1935, da Italien havde paabegyndt Aggression mod Abessinien, at vi sammen med en hel Række andre Folkeforbundsmedlemmer gik ind paa de økonomiske Sanktioner, som jo afgjort ikke hører til en Neutralitetspolitik, men virkelig var, hvad ogsaa den højtærede Udenrigsminister gav Udtryk for, en decideret anti-fascistisk Politik, hvor man rettede sig mod Aggressor. Men det maa ogsaa samtidig erkendes, at denne Handling fra Folkeforbundets Side blev den sidste Handling, der virkelig hvilede paa Pagtens Forudsætninger og var rettet mod en Stormagt, der brød Pagten. Det blev den sidste, for da vi kom hen til Foraaret 1936, hvor en ny Situation var kommet til at foreligge, hvor Tyskland ved sin Indrykning i Rhin-omraadet truede Frankrig, saa vi, at de tre Stormagter, der dengang beherskede Forbundet, nemlig Frankrig, England og Rusland, i Lausanne enedes om en Ordning, hvorefter Sanktionerne blev aflæst. Paa dette Tidspunkt, altsaa i Sommeren 1936, erklærede Danmark lige saa vel som Sverige, Norge, Finland og Holland — og paa det Tidspunkt var ogsaa Spanien og Schweiz med — i Anledning af den Politik, som i Efteraaret 1935 kunde føre til Sanktionernes Vedtagelse mod en Stormagt og i Foraaret 1936 til de samme Sanktioners Aflæsning, hvorved alle de smaa Stater blev stillet over for, at Solidariteten bristede, og de havde hele Risikoen — da erklærede de 7 Stater, jeg har nævnt, at de for Fremtiden ikke agtede at overholde den Paragraf i Folkeforbundspagten, der berørte Sanktionsbestemmelserne, eftersom Folkeforbundet ikke havde overholdt den Række Bestemmelser, som sigtede til Nedrustning og de Ting dér, der skulde have været gennemført. Med denne Bestemmelse i 1936 traadte den Række af Nationer, hvortil Danmark ogsaa hørte, ud af det solidariske System ved tydeligt at sige til Verden: Vi erklærer, at vi ikke mere tilslutter os, at vi ikke mere føler os bundet af den Forpligtelse. Det betød, at derefter havde de paagældende smaa Stater i Europa faktisk kun Neutralitetspolitikken at holde sig til, og naar man ser paa Situationen, som den tegnede sig i Europa dengang — og vi ved alle, hvordan Tysklands Magtstilling var blevet, vi ved alle, hvad der skete i München, hvor Vestmagterne og en stor østlig Magt skiltes, idet Vestmagterne svigtede —, saa var det fuldkommen konsekvent og nødvendigt, at Danmark i Aarene fra 1936 førte den mest ubetingede Neutralitetspolitik, det kunde. Det er ikke ubekendt, at der lød tydelige Røster